

Achter de boer en tuinder.
Voor ons allemaal.

Geachte wethouder en raadsleden van de Gemeente Stichtse Vecht

Graag willen wij van de gelegenheid gebruik maken om onze reactie te geven op het concept beleidskader van het College, dat 24 november op de agenda staat van de commissie Fysiek domein. Wij willen laten weten dat er toch wel wat zaken instaan waar wij niet mee uit de voeten kunnen.

Zoals het er nu naar uitziet geeft het College de voorkeur aan zonnevelden op de beste landbouwgronden van de gemeente Stichtse vecht.

Gronden in gebieden, die door de provincie zijn aangemerkt als Landbouwkerngebied.

Landbouwkerngebieden, waar volgens de provincie melkveehouderijen ruimte moeten houden om zich te kunnen ontwikkelen.

In deze gebieden zijn vitale boerenbedrijven, die op moment op zoek zijn naar extra landbouwgronden om te kunnen extensiveren (om grondgebonden en circulair te kunnen boeren). Vruchtbare kleigronden, ook geschikt voor teelten anders dan gras, zoals o.a. mais, sojabonen die nodig zijn om kringlooplandbouw op onze bedrijven lokaal te kunnen realiseren.

Een wens van onze samenleving, een wens van de consument, dus ook de wens van de Gemeente Stichtse Vecht, toch?

Een transitie, die we door de nieuwe regels van de provincie en de Minister opgelegd krijgen.

Hoe gaat dit ons lukken, met al die geplande zonnevelden?

Op dit moment zijn verschillende projectontwikkelaars op zoek naar bedrijven en gronden, dit heeft grote invloed op de grondprijzen, mede door de ingekleurde kansenkaart in het conceptbeleidskader. Met dit beleidskader zijn wij nu vogelvrij geworden.

Help ons.

Zorg dat er een voorwaarde komt dat een initiatiefnemer agrariërs in het gebied betreft.

Denk aan kavelruil en sociale grondvergoeding, zoals de Gemeente Ronde Venen heeft geregeld.

Daarnaast willen wij dat de gemeente eerst inzet op zonnepanelen op daken.

Dat betekent dat netwerkaanpassingen eerst voor een agrariër wordt gerealiseerd,

zodat wij kunnen beginnen met de zonnepanelen op onze staldaken te leggen. Op dit moment lukt het bij veel leden niet, omdat het netwerk dit niet toelaat. Het kan niet zo zijn dat projectontwikkelaars van zonnevelden straks voorrang krijgen op het net.

Een ander tegemoetkoming zou moeten zijn dat de Gemeente kleine windmolens van 20- 35 meter (as-lengte) op onze bedrijven toestaat, dit is ook bij veel omliggende Gemeente zoals Woerden en Ronde Venen toegestaan. Ze kunnen een belangrijke rol spelen bij de piekbelasting van het net, en passen ook prima in het landschap. Wij verwijzen naar de memo's : Potentiele inbreng agrarische sector RES U16 en Verdiepende informatie over kleine windmolens in de bijlage.

Kijk ter inspiratie naar het volgende filmpje: <https://www.youtube.com/watch?v=Scycy3V1P98>

Webinar Zon in Zuid Holland

Bij ongeveer 36 minuten laat de wethouder van Bodegraven Reeuwijk zien hoe zij het aanpakken.

Wellicht een goede tip.

Kortom er liggen voldoende initiatieven van onze boeren. Velen zijn al bijna energieneutraal en willen energie gaan leveren aan de inwoners van onze Gemeente, maar daar moeten we wel de kans krijgen. Help ons daar bij. Kies met dit beleidskader niet voor de makkelijkste weg, waarbij energie cowboys ons mooie gemeente gaan verpesten en onze bedrijven de vernieling in helpen.

Wij roepen het College en u als gemeenteraadsleden op onze belangen beter te borgen en onze initiatieven t.a.v. zon op het dak, kleine windmolens en het versterken van het elektriciteit netwerk in het buitengebied meeneemt in het vast te stellen beleidskader zonnevelden.

Het verbaast ons dat in verschillende gemeentelijke ruimtelijk ordeningsvraagstukken LTO wel betrokken wordt , maar dat tot op heden in dit verhaal nog niet gebeurd is. Mogelijk kunnen wij komende week met u over deze borging nog apart in gesprek . Wij wachten de uitnodiging af.

Namens onze leden,
Boeren van de gemeente Stichtse Vecht

Cor Veldhuisen
LTO afdeling Gooi, Vecht en Amstelstreek
Cornelis Jan Karsemeijer
LTO afdeling NW Utrecht

14 november 2020

Potentiële inbreng agrarische sector RES U16 (regio Utrecht)

Op 28 juni 2019 publiceerde het kabinet het Klimaatakkoord: de CO₂-uitstoot moet sterk verminderen, deze moet in 2030 de helft minder zijn dan in 1990. In 30 energieregio's worden volop regionale energie strategieën uitgewerkt om 35 TWh aan duurzame opwek van zon- en windenergie op land te realiseren. De agrarische sectoren liggen op schema om – op basis van vrijwilligheid – de energiedoelstellingen welke afgesproken zijn in het Convenant Schone en Zuinige Agrosectoren te halen. De sector heeft al laten zien zelf aan de slag te willen met het verduurzamen van het energieverbruik en de overstap te maken naar nettolieferancier van duurzame energie. Bestaande instrumenten, waaronder de SDE+ subsidie en de salderingsregeling, stimuleren deze ontwikkeling.

LTO Noord ziet kansen en biedt een helpende hand om de potentie van de agrarische sector voor deze transitie verder vorm te geven. Agrarische ondernemers hebben daken om zonnepanelen op te leggen en ruimte op het bouwblok om kleinschalige windmolens te realiseren. Deze vormen van duurzame energieproductie hebben de interesse van de ondernemer omdat het naast verduurzaming ook (nog) een goed verdienmodel heeft. Het realiseren van maatschappelijk gewenste energietoepassingen in het landelijk gebied, veelal met een kleinere bijdrage per realisatie aan de totale doelstelling, kost meer inzet dan het realiseren van grote energietoepassingen met te verwachten maatschappelijke weerstand. LTO Noord werkt actief aan de realisatie van veel meer (kleinere) bijdragen die meer inzet kosten maar op meer draagvlak en steun vanuit de eigen sectoren en directe omgeving kunnen rekenen.

Om de energietransitie in het landelijk gebied te versnellen is het noodzakelijk om de komende jaren concrete stappen te zetten. Hierbij moet een samenwerking ontstaan tussen lokale overheden, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties én de agrarische sectoren. LTO Noord ziet dat grootschalige opwek van duurzame energie mogelijk is mits:

- per gebied, regio of gemeente gerichte investeringen in de energie-infrastructuur worden gedaan, zodat de sector de energiepotentie op eigen dak/erf volledig kan benutten. LTO Noord heeft ervaring met verschillende gebiedsaanpakken voor het realiseren van zonnedaken en boerderijmolens.
- aanpassing van ruimtelijk beleid vorm krijgt zodat boerderijmolens mogelijk worden. Afstemming tussen gemeenten en provincies is hiervoor noodzakelijk om eenduidig beleid te voeren om boerderijmolens in het landelijk gebied mogelijk te maken. Doordat de energieinfrastructuur is ingericht om de pieken van zonne-energieinstallaties aan te kunnen, is veel netcapaciteit in tijden van weinig zon onbenut. Windmolens kunnen deze geïnvesteerde netuitbreiding benutten en zorgen voor een stabiele opwek van duurzame energie.
- er ruimte en ondersteuning wordt geboden aan pilots die worden ontwikkeld om energieproductie door zon/wind tijdelijk op te slaan. Opslag van energie in het landelijk gebied is noodzakelijk daar waar verbruik en opwek veel tussenafstand kennen en de energie wordt opgewekt in de haarvaten van het net.
- overheden een open oog houden voor (ingepaste) plaatsing van opwek van zonne- en windenergie in natuurontwikkelingsgebieden (tenminste een even open houding als ten opzichte van plaatsing in agrarisch productiegebied). Agrarische productie en geaccepteerde vormen van duurzame energieopwek zijn één pijler maar de energietransitie kan niet rusten op slechts enkele schouders. Om kosten voor onderhoud van natuur te dekken en een bijdrage te leveren aan deze transitie, is het noodzakelijk dat natuurorganisaties ook gebieden ter beschikking stellen.
- opnieuw de regeling voor vervanging van asbest op dak door zonnepanelen wordt ingevoerd. Hiermee wordt versnelling van duurzame opwek door zonnedaken gefaciliteerd. Het is tevens belangrijk dat de agrarische daken worden aangepakt om achteruitgang van het aanzicht van het gebied te voorkomen en daarmee misdaad en ondermijning te minimaliseren.

Deze wensen van de agrarische sectoren resulteren in een belangrijke bijdrage aan de energietransitie. In onderstaande tabel is aangegeven wat de sector de komende jaren zou kunnen realiseren, gestreefd wordt naar netto-energieleverantie in 2030. Maatschappelijke investeringen in netinfrastructuur leiden dan tot een hogere opwek van duurzame energie door een mix van toepassingen in balans met de omgeving.

Tabel

U16					
Gemeente	Aantal bedrijven (CBS, 2018)	Berekende gerealiseerde zonne-energie opwekking (MWh)	Berekend onbenutte potentie zonne-energie (MWh)	Berekende onbenutte potentie kleine molens (MWh)	Totale energieproductie (MWh)
Bunnik	80	3.199	9.248	2.000	14.447
Houten	115	4.598	13.294	2.875	20.768
IJsselstein	33	1.320	3.815	825	5.959
Lopik	197	7.877	22.774	4.925	35.576
Montfoort	84	3.359	9.711	2.100	15.169
Oudewater	103	4.118	11.907	2.575	18.601
Ronde Venen	209	8.357	24.161	5.225	37.743
Stichtse Vecht	171	6.837	19.768	4.275	30.881
Utrechste Heuvelrug	136	5.438	15.722	3.400	24.560
Utrecht	41	1.639	4.740	1.025	7.404
Vianen	60	2.399	6.936	1.500	10.835
Wijk bij Duurstede	103	4.118	11.907	2.575	18.601
Woerden	211	8.437	24.392	5.275	38.104
Totaal	1.543	61.696	178.375	38.575	278.648

*Voor sommige gemeenten beschikt LTO Noord over onvoldoende cijfers vanuit de ledenraadpleging, vandaar dat deze niet zijn meegenomen. De potentie van de bedrijven in deze gemeente is daarom ook niet meegenomen.

**Realisatie van windturbines is tevens niet meegenomen, al zijn de wensen in de sectoren aanwezig om met deze energietoepassingen aan de slag te gaan..

*** Vanwege het gebruik maken van CBS cijfers uit het jaar 2018, verschil met 2019 is verwaarloosbaar, kunnen aan deze cijfers geen rechten worden ontleend.

In de tabel is per RES-gebied, onderverdeeld naar gemeente, de potentie opgenomen voor beide energietoepassingen. De potentie voor zonne-energie is bepaald aan de hand van de resultaten van de ledenraadpleging die LTO Noord in 2018 heeft uitgevoerd. Respondenten is gevraagd aan te geven of het dak is belegd met panelen, hoeveel panelen dit zijn en of de intentie is om het dak (of de rest van het dak) komende jaren te gaan benutten. Hierbij een korte toelichting per kolom:

- Aantal bedrijven: per gemeente is opgezocht hoeveel agrarische bedrijven er gevestigd zijn met uitzondering van glastuinbouwbedrijven, gebaseerd op de CBS-cijfers uit 2018.
- Berekende gerealiseerde zonne-energie opwekking: op basis van de ledenraadpleging is een doorvertaling gemaakt naar alle agrarische bedrijven in een gemeente. In de ledenraadpleging is berekend hoeveel panelen er op een gemiddeld agrarisch dak zijn gelegd in West-Nederland.
- Berekend onbenutte potentie zonne-energie: op basis van de ledenraadpleging is berekend hoeveel dak een gemiddeld agrarisch bedrijf heeft, waarbij de oppervlakte die al benut is, is verrekend.
- Berekende onbenutte potentie kleine molens: voor elk agrarisch bedrijf is berekend dat in potentie één boerderijmolen wordt geplaatst. Er is per gebied een inschatting gemaakt van de gemiddelde opbrengst per molen. De bruto-opbrengsten per molen zijn bepaald aan de hand van het marktonderzoek dat LTO Noord in 2020 heeft afgerond.

In de tabel is de optelling gemaakt van de totale potentie van de agrarische sectoren op basis van maatschappelijk gewenste energietoepassingen. Er is (nog) geen beeld gegeven van de potentie voor ontwikkeling van windturbines. Daar waar voldoende draagvlak bestaat middels burgerparticipatie ziet LTO Noord kansen om windturbines in het landelijk gebied in te passen. Hierbij wordt een schappelijke vergoeding voor de grondeigenaar en omliggende grondeigenaren vastgesteld. De grondeigenaren rond de turbine kunnen het eigen verbruik verduurzamen en de resterende productie aan burgers aanbieden.

Ongewenst effect

Met het opstellen van de eerste versies van de RES-plannen is duidelijk geworden dat agrarische ondernemers en sectoren niet altijd baat hebben bij de opwek van duurzame energie. Een aantal toepassingen wordt gezien als bedreiging voor het voortbestaan van de sectoren.

In veel RES-plannen worden grootschalige toepassingen van grondgebonden zonnepanelen in agrarisch productiegebied ingetekend, terwijl maatschappelijk gewenste andere opties nog niet volledig benut zijn. Er is onvoldoende maatschappelijk draagvlak voor het realiseren van deze toepassingen en ontwikkelingsruimte voor de landbouw wordt afgenomen. Agrarische gronden zijn van noodzakelijk belang vanwege verschillende doelstellingen waaronder extensiveren van bouwplannen, toepassen van weidegang en verminderen van bodemgebonden emissies.

Investerings in de energieinfrastructuur die alleen worden gedaan om grootschalige zonnevelden mogelijk te maken zijn, zolang de bedrijven in de sector nog knel lopen bij de eigen opwek van zon op dak, niet uit te leggen aan de omgeving.

Ook de opwek van windenergie door plaatsing van windturbines wordt veelvuldig ingezet in de RES-plannen. De interesse vanuit agrarische sectoren om te investeren in realisatie van windturbines wordt onvoldoende gehoord. Regionale LTO Noord-afdelingen kennen de gebieden en kunnen fungeren als smeermiddel bij de totstandkoming van participatie vanuit de omgeving.

Draagvlak

LTO Noord pleit voor een eerlijke verdeling van lasten en lusten. Alle partijen in Nederland en afzonderlijke RES-regio's hebben een inzet te leveren. De land- en tuinbouwsectoren zetten gezamenlijk in op het beleggen van daken met panelen (mits er een interessante SDE+ regeling blijft en bij behoud van de bestaande salderingsregeling) en het plaatsen van boerderijmolens met een ashoogte van maximaal 35 meter. Daarmee leveren agrarische sectoren een bijdrage in deze transitie. LTO Noord verwacht dat andere sectoren ook een eigen bijdrage leveren.

Indien alle vrijwillige bijdragen van de partijen in de RES onvoldoende perspectief bieden ten aanzien van de landelijke doelstelling (35 TWh op land uit zon en wind) kan deze herverdeeld worden op basis van vrijwilligheid. De sectoren of partijen die een extra inzet en bijdrage willen leveren zouden daarvoor beloofd moeten worden. In de basis is het van belang dat alle partijen eerst verantwoordelijkheid dragen voor het leveren van een bijdrage zonder dat partijen voor elkaar een inkleuring maken.

Toekomst

De energietransitie vraagt regionale samenwerkingen om nieuwe ontwerpen van de energieinfrastructuur uit te werken. LTO Noord ziet kansen om agrarische bedrijven te laten fungeren als regionale hub van opslag en conversie van energie. In de proeftuin 'Ontwerp aanpak Flexibele Energiesystemen' zijn regionale pilotprojecten opgenomen. Gemeenten kunnen participeren in deze proeftuin of projecten aanmelden voor mogelijke ondersteuning.

Aan: Bestuurders en leden van LTO Noord regio West

Van: Erwin Haveman, projectadviseur Klimaat en Energie regio West
Namens het Programmeamteam Energie LTO Noord

Betreft: Verdiepende informatie boerderijmolens (max. 35 meter ashoogte)

Datum: Oktober 2020

Vanuit diverse projecten heeft LTO Noord kennis en ervaring opgedaan rondom de financiële, economische, planologische en maatschappelijke haalbaarheid van boerderijmolens op het eigen erf. Een boerderijmolen wordt door LTO Noord bestempeld als een molen op het agrarisch bouwblok met een maximale ashoogte van 35 meter. Het projectteam van programma Energie van LTO Noord heeft deze memo opgesteld om de leden en bestuurders te informeren. In het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) komen vragen van en voor lokale overheden om realisatie toe te staan. Deze memo biedt meer houvast en onderbouwing waarom de boerderijmolen wel of niet kansrijk is in een gebied.

Netcongestie

Er zijn diverse voordelen die de toepassing van windenergie kan hebben, zeker wanneer we kijken naar het elektriciteitsnetwerk. Behalve dat het opwekken van windenergie op zich al een interessante optie is, biedt met name ook de combinatie van wind- en zonne-energie mogelijkheden in zogenaamde congestiegebieden in Nederland. Een aantal voordelen van het inpassen van kleine windturbines in congestiegebieden:

- Windturbines wekken vooral stroom op buiten de piekuren van de zon. Dit betekent dat dezelfde aansluiting op het elektriciteitsnet benut kan worden zonder deze te verzwaren en daarmee hogere netkosten voorkomen kunnen worden.
- Er kan nog gebruik gemaakt worden van SDE-subsidies voor kleine windmolens. Dit maakt het financieel aantrekkelijker en verkort de terugverdientijd op de investering.
- Na 2023 wordt er een hogere stroomprijs verwacht. Wanneer er gedurende een etmaal dus meer voorzien kan worden in de energiebehoefte (de gelijktijdigheid van opwek en gebruik wordt vergroot met behulp van windenergie) betekent dit minder kosten.

Het inpassen van kleine windmolens is dus een optie om toch met de productie van duurzame energie aan de slag te gaan, zelfs in congestiegebieden! In diverse gebieden, waaronder Noord-Nederland, is de congestie dermate groot dat nieuwe zonnepanelen op daken de komende vijf jaar niet gerealiseerd kunnen worden. In combinatie met de huidige SDE-subsidie, planologische en maatschappelijke wensen is realisatie in een stroomversnelling geraakt.

Maatschappelijke wens

Windenergie is een betrouwbare en efficiënte bron van duurzame energie die nu al volop beschikbaar is maar niet ten volste wordt benut. De techniek voor wind op land is voldoende ontwikkeld om windenergie op grote schaal toe te passen. Echter, veel mensen zijn geen voorstander van plaatsing van windmolens in hun directe omgeving, ze willen bijv. niet tegen een windturbine aankijken. De discrepantie tussen het jaarlijks stijgende energieverbruik van huishoudens versus het niet geconfronteerd willen worden met de bron van deze energie, is een bekend fenomeen (NIMBY). Het NIMBY fenomeen 'Not In My BackYard' betekent dat de maatschappij graag wil werken aan duurzame energie maar de lasten, waaronder het aanzicht, niet wil dragen.

Windturbines kunnen bovendien ook slagschaduw, hinderlijke flikkeringen en geluidsoverlast veroorzaken. Er gelden tegenwoordig dan ook strenge regels. De overheid is echter wel doorlopend aan het bijstellen als het bijvoorbeeld gaat over geluidsnormen voor windturbines. Doordat de techniek volop in ontwikkeling is en dit stillere, maar ook grote en kleine molens oplevert, varieert de maatschappelijke impact en overlast natuurlijk ook. Het is belangrijk om de mogelijke overlast mee te wegen en te bespreken met omwonenden. Puur naar de wet kijkend is een kleinere windturbine met een masthoogte van bijvoorbeeld 15 meter al te plaatsen op een afstand van 4 maal de mastlengte tot een woning, wat neerkomt op 60 meter. Het blijft zoals gezegd echter van belang om draagvlak te creëren en omwonenden mee te nemen in het verhaal.

In gebieden waar de bebouwde omgeving verder van het landelijk gebied af staat is realisatie van een boerderijmolen veelal gemakkelijker. De molen valt in het landschap, zeker met een structuur van bomen en struiken, minimaal op. Tevens levert het NIMBY-fenomeen ook een voordeel op. Doordat minder burgers de molen zien staan, en een turbine van kilometers verder wel zien staan, is de kans op instemming met een kleine molen groter. Doordat minder omwonenden de molen als storend ervaren, is de kans op weerstand bij realisatie lager. Hierdoor is realisatie van een kleine molen sneller mogelijk ten opzichte van het realiseren van windturbines.

De nieuwe Omgevingswet biedt een mooi platform voor kleine windmolens; de gemeente kan een ontwikkelingsgebied voor de molens aanmerken en partijen uitnodigen ideeën in te brengen. Er kan, als het om het toepassen van windenergie gaat, bovendien gekozen worden voor het vernauwen of verbreden van de bandbreedte voor geluids-, geur- en trillingsoverlast. Deze zogenaamde afwegingsruimte biedt wellicht perspectief voor gemeenten om de windmolens gemakkelijker in te passen, maar in eerste instantie natuurlijk om burgers en initiatiefnemers duidelijk te maken welke ontwikkelingsmogelijkheden er zijn binnen de gemeente.

Figuur 1: Binnen de nieuwe Omgevingswet krijgen burgers een platform om zich uit te spreken over welke ontwikkelingen wel of niet wenselijk zijn binnen de door de gemeenste gestelde kaders. Bron afbeelding: ontleend aan de YouTube-clip van Ministerie van I&M over de nieuwe Omgevingswet, 28 juni 2016.

Wanneer in het kader van de nieuwe Omgevingswet diverse partijen in een gebied worden uitgenodigd om mee te beslissen over de inrichting van een gebied, ontstaat er voor ons ook een taak om mensen te informeren over het dossier wind op land. Op dit punt heeft LTO Noord, maar ook andere publieke en private partijen, nog een slag te maken.

Het inpassen van kleine windmolens in een agrarisch landschap met ashoogtes tussen de 15-30 meter is iets anders dan de beelden die mensen hebben bij grote windturbines met een ashoogte van 75 meter of hoger. Wij hebben bij andere gemeenten in West-Nederland ook al een handreiking gedaan en beeldmateriaal aangeleverd voor de landschappelijke inpassing van kleine windmolens. Dit helpt in de discussie omtrent windmolens op land en kan de maatschappelijke ontvankelijkheid vergroten. Wel is duidelijk dat de onwetendheid van omwonenden over boerderijmolens relatief groot is. Het beeld van allesbepalende windturbines in het landschap wordt positief of negatief geprojecteerd op de boerderijmolen.

Er zijn daarnaast meer voordelen te benoemen voor het inpassen van kleine windmolens, bijvoorbeeld kan het lokaal werkgelegenheid en inkomsten opleveren. Producenten van kleine molens werken vaak samen met (bouw-)ondernemingen in de regio om de funderingen, wegen, kabels en leidingen voor de realisatie aan te leggen. EAZ heeft een eerste fabriek geopend in Groningen en kent daar het netwerk van lokale aannemers, dit helpt in het snel realiseren van grote aantallen molens. Doordat beide partijen geen afstemmingsprocessen nodig hebben en al op elkaar zijn ingewerkt verkort dit de realisatietermijn. Zeker nadat voldoende maatschappelijk draagvlak relatief snel geregeld is. Dit is tevens te zien bij realisatie van de Solid-windmolens van Best Watt. Het bedrijf komt van oorsprong uit Barneveld en omgeving waardoor in deze minder windrijke omgeving dan langs de kust, de opmars van deze molen mogelijk is.

Tot slot is de maatschappelijke ontvankelijkheid voor windenergie als alternatieve energiebron ook onderhevig aan andere sociaal-economische kwesties. Denk aan de pijn die de winning van aardgas in Groningen met zich heeft meegebracht. Door dit soort ontwikkelingen kan de toepassing van windenergie juist in die gebieden weer een vlucht krijgen. Gelukkig, of helaas, zijn dergelijke ontwikkelingen in andere gemeenten (nog) niet aan de orde. De versnelling wordt daarmee vooral bepaald door maatschappelijke ontwikkelingsruimte terug te zien in de planologische mogelijkheden en daarmee financiële mogelijkheden.

Intrinsieke motivatie en beleid

De juiste keuze maken als het gaat om een maatschappelijk gevoelig onderwerpen zoals wind op land is lastig. Het is hierbij belangrijk dat je je keuze op een goede en eerlijke manier weet te onderbouwen in het licht van afspraken die we met elkaar hebben gemaakt. Zo hebben we een Klimaatakkoord gesloten, voor Nederland geldt dat minstens 14% van alle energie duurzaam moet zijn in 2020. Dat is afgesproken in het Nationaal Energieakkoord, waarin ook afspraken over windenergie zijn gemaakt. Nu gaat het hier niet louter om een beleidsafpraak maar om de intrinsieke wens die een meerderheid binnen ons land heeft om iets aan de klimaatverandering te doen. Inherent hieraan is dat we een mix aan alternatieve energiebronnen zullen moeten inzetten om de fossiele brandstoffen op termijn volledig te vervangen.

Hierbij blijft dan wel overeind staan dat lokale overheden en hun burgers wind op land op waarde moeten leren schatten. Boerderijmolens kunnen in de afweging tussen maatschappelijke gevoeligheid van grote turbines en de hiervoor genoemde beleids- en milieu-urgentie dan wellicht een ideale 'polder-oplossing' bieden. In Utrecht heeft de provincie bepaald dat de planologische ruimte voor boerderijmolens relatief groot is. In eerste instantie omdat het landelijk gebied in de provincie klein is en de provincie veel bebouwing kent, waardoor energietoepassingen voor veel burgers een landschapsbepalende functie krijgen. Er kan een eerste stap worden gezet in versnelling van realisatie van de boerderijmolens middels planologische en financiële ondersteuning.

Financieel

Bij realisatie is ook duidelijk te zien dat de windrijke gebieden een kans bieden voor de kleinste boerderijmolens. In de kop van Friesland en Groningen is relatief veel wind te 'oogsten' en door een planologisch kader voor een EAZ-molen kan deze daar financieel goed uit de voeten. Tevens is in de gebieden waar de congestie toeneemt de kans op realisatie groter door oplopende kosten voor netverzwaring. Als energiekosten stijgen en meer energie kan worden opgewekt levert dat met een SDE- of salderingsregeling een financieel voordeel op. Veel zonnestroom levert een piek op het net en daardoor extra congestie. Zodoende komt windenergie in zicht en kan zonder netverzwaring een grotere energieproductie mogelijk worden gemaakt. In Groningen is de congestie zwaar.

In de provincie Utrecht heeft de intrinsieke beleidsmatige wens geleid tot openstelling van een Plattelands Ontwikkelings Programma (POP3)-regeling waarin een deel van de investeringskosten in een boerderijmolen subsidiabel zijn. Een relatief lage windopbrengst en veel obstakels in het landelijk gebied zorgen voor een marginaal rendement in de businesscase. Eigenlijk zou hoe verder de molen in het binnenland en de windluwe gebieden staat, de as- en tiphoogte moeten stijgen om een even hoog rendement te realiseren.

Samenvatting, timing en locatie

'De kogel is door de kerk: we gaan voor wind!' Wanneer er maatschappelijk draagvlak is om binnen een gemeente aan de slag te gaan met kleine windmolens, blijft het toch maatwerk. Timing is belangrijk, omdat er momentum moet zijn in de vorm van maatschappelijk draagvlak, een netwerkbeheerder die wil meewerken - mede vanwege congestie, in dit geval boeren die willen investeren en natuurlijk ook gunstige financiële regelingen waarvan gebruik gemaakt kan worden.

Daarnaast zijn er ook eisen verbonden aan de locatie. Kleine windturbines zijn een aantrekkelijke optie wanneer de producent:

- 1) een kleinverbruikersaansluiting heeft
- 2) weinig dakoppervlak heeft en dus niet of nauwelijks kan investeren in zonnepanelen
- 3) energieneutraal wil worden
- 4) in een gebied zit met voldoende wind
- 5) de toepassing van windmolens past binnen de beleidskaders van de lokale overheid.

In het kader van de Regionale Energie Strategieën (RES) kan uw gemeente aan de slag gaan of zijn met het duurzaamheids- en energiebeleid. Met deze memo kunt u gericht input leveren en de belangen van onze land- en tuinbouw behartigen. Bijvoorbeeld door het bieden van inhoudelijke grondslag om de ashoogte in bestemmingsplannen op te schroeven. De inhoud van deze memo is daarbij bruikbaar voor al onze afdelingen, maar in sommige gevallen strategisch onverstandig om te gebruiken.

De toepassing van kleine windmolens is minder relevant wanneer er:

- 1) grootschalige energieprojecten in de gemeente of daarbij in de buurt ontwikkeld worden. Er kan dan beter aansluiting gezocht worden bij dat initiatief.
- 2) veel obstakels staan in het gebied, bijv. bosrijke omgevingen.